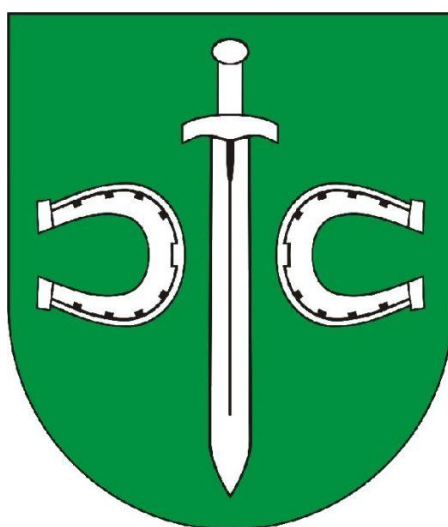

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023

Wrzesień 2017

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Zamawiający: Gmina Pruszcz
ul. Główna 33
86-120 Pruszcz

Wykonawca: Dorfin Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. Sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl
Member of Grant Thornton International Ltd

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	10
1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	11
1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi.....	13
2. Uproszczona diagnoza Gminy Pruszcz	15
2.1 Podział administracyjny i położenie geograficzne.....	16
2.2 Sfera społeczna	17
2.3 Sfera gospodarcza.....	18
2.4 Sfera infrastrukturalna.....	19
2.5 Wnioski	20
3. Obszar zdegradowany Gminy Pruszcz.....	21
4. Obszar rewitalizacji Gminy Pruszcz.....	28
5. Diagnoza obszaru rewitalizacji	32
5.1 Bagniewko	33
5.2 Topolno.....	36
6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	40
7. Cele rewitalizacji i kierunki działań	42
8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	45
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	54
9.1 Formuła projektów zintegrowanych.....	55
9.2 Komplementarność przestrzenna i problemowa.....	57
9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	57
9.4. Komplementarność źródeł finansowania	58
9.5 Komplementarność międzyokresowa.....	58
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	59
10.1 Partycypacja społeczna na etapie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	60
10.2 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania	61
11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych	63
12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	67
13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian	70

13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań.....	71
13.2. Monitorowanie osiągnięcia założonych celów rewitalizacji.....	72
13.3. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	72
14. Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii	74
14.1. Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.....	75
14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego	75

Wstęp

W okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja jest rozumiana jako **kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych**. Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki oraz skoncentrowane terytorialnie. Koniecznym elementem właściwej rewitalizacji jest włączenie społeczności lokalnej w procesy rewitalizacyjne. Aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego, w tworzenie i wdrażanie programów rewitalizacji ma duży wpływ na skuteczność i powodzenie planowanych do realizacji działań rewitalizacyjnych.

Schemat 1. Proces rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

Działania rewitalizacyjne prowadzone są na podstawie **programu rewitalizacji**, czyli wieloletniego programu działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz infrastrukturalnej. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pruszcz.

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji, rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, w sposób zaplanowany oraz kompleksowy.

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja dotyczy zarówno **terenów miejskich, jak i wiejskich**. Głównym jej celem jest trwale podniesienie **jakości życia** na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona **łączyć działania w sposób kompleksowy** tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniając do działań społecznych tzw. „miękkich”.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

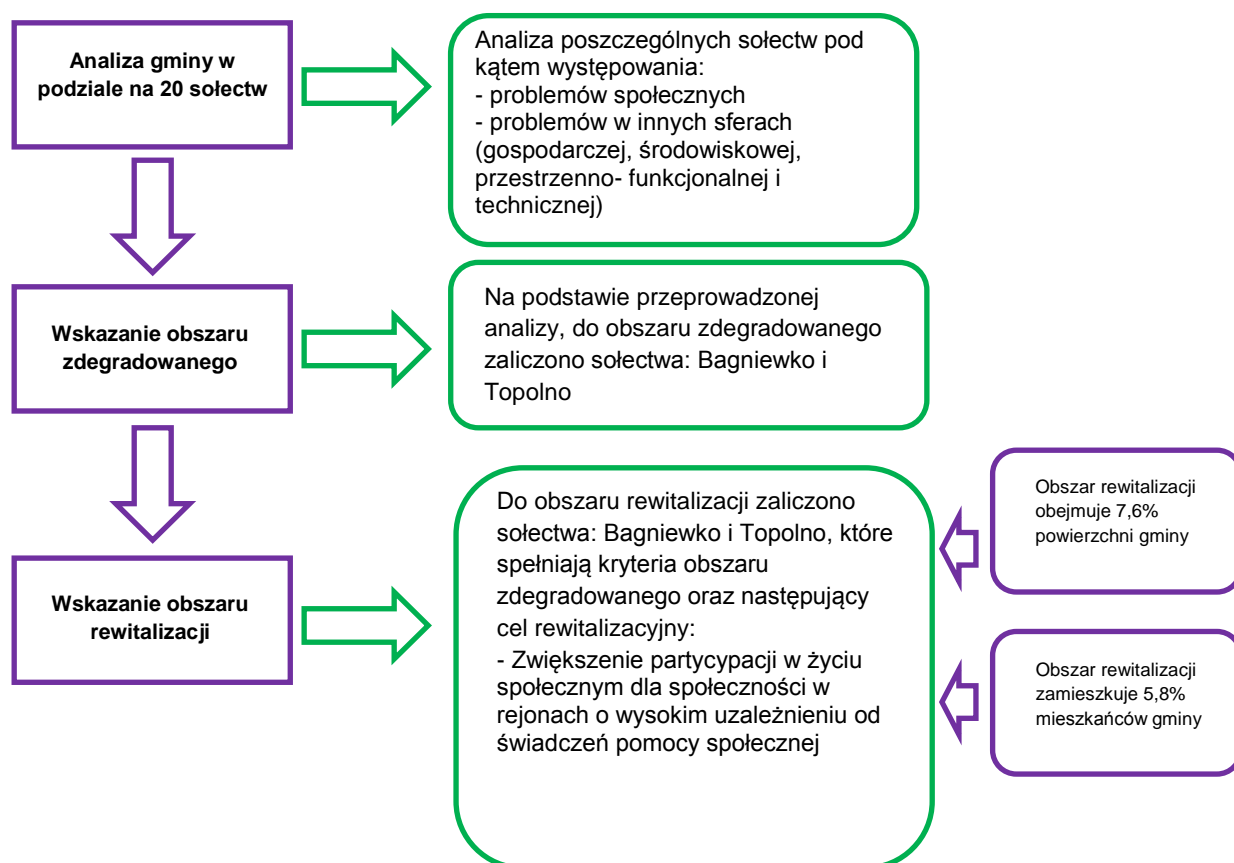
Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie wiejskiej odbywa się poprzez podział jej obszaru na sołectwa, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników społecznych, których wartości są porównywane do **średniej dla gminy**. Za obszar zdegradowany uznane zostaje sołectwo, w którym zdiagnozowano co najmniej dwa problemy społeczne oraz dodatkowo co najmniej jedno negatywne zjawisko w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego lokalny program rewitalizacji. Gmina Pruszcz planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym będzie konieczne opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w gminie Pruszcz przedstawia poniższy schemat.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Pruszcz

Źródło: Opracowanie własne.

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

- **Kompleksowością** – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

- **Koncentracją** – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych.
- **Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych** – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:
 - przestrzennym
 - problemowym
 - proceduralno-instytucjonalnym
 - źródeł finansowania
- **Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji** – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z zapisami „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”. Ponadto wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pruszcz
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2016-2022
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego	
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego	

Źródło: *Opracowanie własne*

1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. Świadczą o tym następujące priorytety, z którymi zgodność wykazuje program rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo, modernizacja przestrzeni wsi i miast, konkurencyjna gospodarka oraz kierunki działań: rozbudzenie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast. Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

	<p>społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Gmina Pruszcz została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie (wraz z lokalnymi ośrodkami rozwoju), dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich, w ramach którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.</p>
<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich będą wspierane w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (działania infrastrukturalne), ▪ Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych Lokalną Strategią Rozwoju (działania społeczne). <p>W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowane są przedsięwzięcia wpisujące się w powyższe działania.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020</p>	<p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.
<p>Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Świeckiego</p>	<p>Strategia Rozwoju Obszaru Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego stanowi zbiór wytycznych dotyczących postawionych celów, zadań i środków ich realizacji na podstawie specyfiki analizowanego obszaru.</p> <p>Wśród strategicznych celów Strategii ORSG należy wskazać:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ▪ Rozwój przedsiębiorczości w regionie ▪ Zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych i społecznych ▪ Rozwój konkurencyjnego i kreatywnego kapitału ludzkiego ▪ Ochrona dziedzictwa kulturowego ▪ Efektywne wykorzystanie i ochrona potencjałów środowiska przyrodniczego oraz racjonalny rozwój infrastruktury technicznej.

	Niniejszy Program wpisuje się w powyższe i stanowi uszczegółowienie zapisów Strategii ORSG.
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy PR oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady regionalne i wykazuje zgodność z regułami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.

Źródło: *Opracowanie własne*

1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pruszcz	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pruszcz, zostało sporządzone w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o <i>planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym</i> . Określa ono politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnianie zadań własnych gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pruszcz.
Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2016-2022	Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu Gminy, określającym obszary, cele i kierunki rozwoju. Stanowi narzędzie zmian struktury społeczno-ekonomicznej gminy. Zgodnie ze Strategią misją gminy Pruszcz jest integrować mieszkańców wokół wspólnych problemów i rozwijać się w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, gdzie zachowana jest stabilna równowaga pomiędzy zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnych, rozwojem gospodarki oraz ochroną środowiska. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele Strategii: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój aktywnej i dobrze zorganizowanej społeczności lokalnej, ▪ Poprawa standardu życia mieszkańców, ▪ Rozwój gospodarczy Gminy Pruszcz.
Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”	Gmina Pruszcz wchodzi w skład Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w Cel ogólny LSR 1.0 „Wzmocnienie rozwoju społeczno – gospodarczego obszaru LGD do końca 2023 roku oraz Cel szczegółowy 1.2 „Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru LGD, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do końca 2023 roku.” Realizacja LPR przyczyni się do osiągnięcia następujących wskaźników Lokalnej Strategii Rozwoju:

- Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek);
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie.

Źródło: *Opracowanie własne*

2. Uproszczona diagnoza Gminy Pruszcz

- droga krajowa nr 5 (E – 261), relacji: Świecie nad Wisłą – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław – Lubawka (projektowana droga ekspresowa S5),
- droga wojewódzka nr 248, relacji: Zbrachlin – Topolno – Borówno - znaczenia strategicznego,
- linia kolejowa znaczenia państwowego nr 131 (C–E 65), relacji: Tczew – Bydgoszcz – Inowrocław – Chorzów z dwoma stacjami kolejowymi w Pruszczu i Parlinie.
- linia kolejowa znaczenia regionalnego nr 201 Gdynia – Kościerzyna – Maksymilianowo – Bydgoszcz – Nowa Wieś Wielka, jednotorowa, niezelektryfikowana ze stacją w Serocku.

Jednocześnie gmina posiada gęstą sieć drogową w postaci 18 dróg powiatowych i 43 dróg gminnych zapewniających dobrą obsługę większości dużych miejscowości na obszarze gminy.

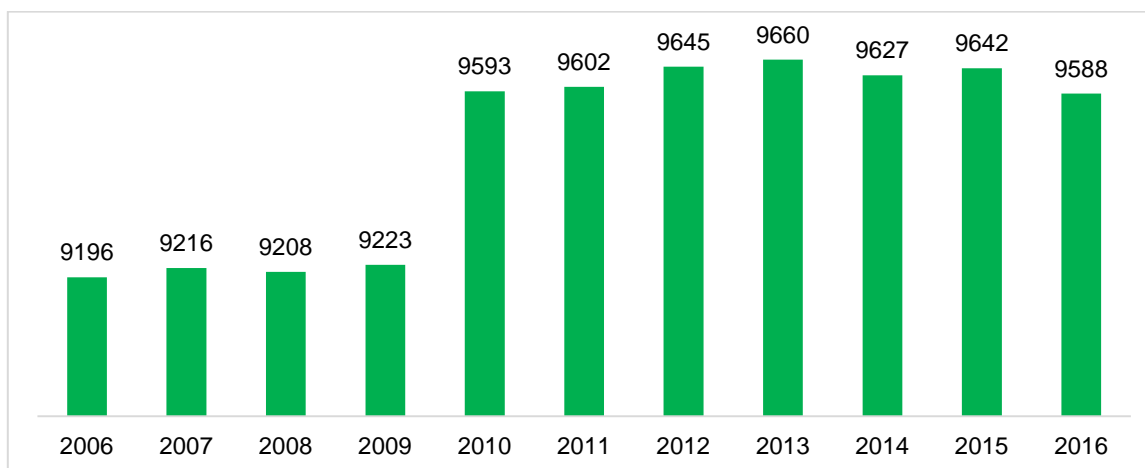
2.2 Sfera społeczna

Gmina Pruszcz w 2016 r. liczyła 9 588 mieszkańców, z czego 51% stanowiły kobiety. Struktura wiekowa mieszkańców przedstawiała się następująco:

- 19,4% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym;
- 66,9% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym;
- 13,7% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

W latach 2006-2016 liczba mieszkańców wzrosła o 4,3%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,9 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Pruszcz w podziale w latach 2006-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Pruszcz ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -5. W 2015 roku urodziło się 93 dzieci, w tym 49,5% dziewczynek i 50,5% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,05 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

W 2015 roku na terenie gminy Pruszcz zarejestrowano 101 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 106 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wyniosło -5. W tym samym roku 0 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

2.3 Sfera gospodarcza

W gminie Pruszcz w 2015 r. na 1000 mieszkańców pracowało 108 osób. 45,7% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 54,3% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w gminie wynosiło w 2015 roku 9,1% (11,6% wśród kobiet i 6,9% wśród mężczyzn) i było niższe niż bezrobocie w województwie (13,2%) i kraju (9,7%).

Wykres 2. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Pruszcz wynosi 3 516,40 PLN, co odpowiada 84.70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pruszcz 663 osoby wyjeżdżają do pracy do innych gmin, a 198 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -465.

22,1% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pruszcz pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 40,0% w przemyśle i budownictwie, a 8,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 8,3% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Funkcjonujące na terenie Gminy Pruszcz podmioty gospodarcze, w większości mają charakter usługowy, produkcyjny lub przetwórczy. Gminę wyróżniają nowoczesne zakłady przetwórstwa mięsnego – producenci wędlin, których produkty cieszą się dobrą marką nie tylko na terenie gminy Pruszcz, ale również na obszarze całego kraju.

Obszar gminy Pruszcz to także miejsce prowadzenia szeroko zakrojonej działalności przez firmy będące producentami kotłów centralnego ogrzewania i automatycznych podajników paliwa oraz wsadu do tych kotłów w postaci surowca, stanowiącego alternatywne źródło energii, jakim są np. brykiety ze słomy. Na terenie gminy Pruszcz prężnie działają również firmy posiadające zezwolenie na utylizację i demontaż eternitu z dachów.

Gmina Pruszcz stwarza korzystne warunki potencjalnym inwestorom. Na terenie wsi Pruszcz znajduje się blisko 120 ha terenów przeznaczonych docelowo na inwestycje w zakresie działalności gospodarczej, tj. przetwórstwo rolno – spożywcze, usługi, jak również budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Drugim ważnym potencjalnie miejscem sprzyjającym rozwojowi przedsiębiorczości na terenie gminy Pruszcz, jest obszar położony we wsi Parlin, przylegający bezpośrednio do linii kolejowej znaczenia państwowego Tczew – Bydgoszcz – Inowrocław – Chorzów.

2.4 Sfera infrastrukturalna

W Gminie Pruszcz funkcjonują dwa przedszkola samorządowe i jeden punkt przedszkolny. Działają cztery szkoły podstawowe w Pruszczu, Serocku, Łowinku i Niewieścinnie oraz trzy szkoły gimnazjalne mieszczące się w Pruszczu, Serocku i Zbrachlinie.

Zadania pomocy społecznej w Gminie Pruszcz wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu. Na terenie gminy funkcjonują także Dom Pomocy Społecznej w Gołuszycach oraz Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy w Pruszczu.

Główną instytucją kultury w Gminie Pruszcz jest Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji (GOKSiR) z siedzibą w Pruszczu. Ośrodek działa w wiejskich domach kultury w Łowinku i Serocku, w których funkcjonują koła zainteresowań, rozwijające amatorską twórczość zespołową i indywidualną w różnych dziedzinach. Na ich terenie organizowane są imprezy okolicznościowe i plenerowe. Ponadto w sali gimnastycznej w Pruszczu odbywają się zajęcia sportowe. Otwarta jest także kawiarnia dla wszystkich mieszkańców gminy.

Do najważniejszych kulturalno-oświatowych imprez okolicznościowych organizowanych przez GOKSiR w partnerstwie z Gminą Pruszcz oraz organizacjami pozarządowymi należą: Dni Gminy Pruszcz, Noc Świętojańska, Dożynki Gminne, Święto Piezonego Ziemniaka, Piknik w Stuletnim Sadzie, Gminne Obchody Dni Strażaka, Przegląd Teatrów Ekologicznych „Eko-Teatr”, Turniej Piłki Nożnej o Puchar Pruszcza, Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Przewodniczącego Rady Gminy, Turniej Piłki Nożnej Oldboyów o Puchar Wójta Gminy Pruszcz, Deblowy Turniej Nocny Tenisa Stołowego im. Andrzeja Jońca.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służą istniejące na jej terenie obiekty rekreacyjno-sportowe. Należą do nich: stadion Sportowy LKS „Start” Pruszcz, stadion sportowy LKS „Pomorzanin” Serock, sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Serocku, mała sala gimnastyczna przy Gimnazjum Nr 3 w Zbrachlinie, mała sala gimnastyczna w GOKSiR w Pruszczu oraz trzy boiska wiejskie.

Instytucją, która prowadzi w gminie działalność kulturalną jest także: Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu i jej filia w Serocku.

Gmina Pruszcz jest zwodociągowana w 96,4%. Kolejne przyłącza są realizowane na bieżąco. Wodę pobieraną ze studni głębinowych uzdatniają trzy stacje uzdatniania wody znajdujące się w Pruszczu, Topolnie i w Serocku. Sieć wodociągowa Gminy Pruszcz wg danych na 31.12.2014 roku liczy blisko 265,75 km, a ilość przyłączy kształtuje się na poziomie 2 203 odbiorców. Wydajności istniejących wodociągów są wystarczające jednakże z uwagi na ok. 30 lat eksploatacji niektórych odcinków wymaga częściowych remontów.

Gmina Pruszcz skanalizowana jest w ok. 33,5% pozostały odsetek stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe czasowo opróżniane. Ogólna długość kanalizacji sanitarnej w Gminie Pruszcz wg danych na 31.12.2014 roku wynosi około 35,00 km. Kanalizację sanitarną wybudowano jako układ kanalizacji grawitacyjnej przepompowywanej przez przepompownie ścieków oraz tłocznie, które zastosowano w obszarach zwartej zabudowy. Wg danych na koniec 2014 roku do sieci kanalizacji sanitarnej jest podłączonych 711 nieruchomości. Na terenie gminy Pruszcz funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków w Pruszczu i Luskowie. Wg danych na dzień 31.12.2015 r. na terenie gminy Pruszcz funkcjonuje ok. 164 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Pruszcz obejmuje 100% nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy tj. ok. 2 452 gospodarstw domowych, z czego 2 333 gospodarstw prowadzi segregację odpadów komunalnych (stan na dzień 29.12.2015 r.).

2.5 Wnioski

- Gmina położona w centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego;
- Gmina ma typowo rolniczy charakter;
- W latach 2006-2016 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 4,3%;
- Bezrobocie rejestrowane w gminie wynosiło w 2015 roku 9,1% i było niższe niż bezrobocie w województwie (13,2%) i kraju (9,7%);
- Gmina jest w wysokim stopniu zwodociągowana (96,4%), a w niskim skanalizowana (33,5%);
- Brak placówek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3;
- Brak dostępu do szkolnictwa ponadgimnazjalnego;
- Brak placówek zapewniających dzienną opiekę dla osób starszych;
- Niezadawalający stan techniczny świetlic wiejskich;
- Brak ścieżek rowerowych;
- Mała ilość przydomowych oczyszczalni;
- Mała ilość zastosowań odnawialnych źródeł energii;
- Brak dostępu do szybkiego (szerokopasmowego) Internetu;
- Niezadawalający stan techniczny dróg i istniejących chodników.

3. Obszar zdegradowany Gminy Pruszcz

Obszarem zdegradowanym w gminie jest obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic¹.

Obszar zdegradowany w gminie Pruszcz został wyznaczony zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Delimitację obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o wskaźniki określone na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich.

Obszar gminy podzielono na 20 sołectw dla których przeprowadzano diagnozę mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego:

1. Bagniewko	11. Mirowice
2. Brzeźno	12. Niewieścín
3. Ciesleszyn	13. Parlin
4. Gołuszyce	14. Pruszcz
5. Grabówko	15. Rudki
6. Luskówko	16. Serock
7. Łaszewo	17. Topolno
8. Łowin	18. Wałdowo
9. Łowinek	19. Zawada
10. Małociechowo	20. Zbrachlin

Punktem wyjścia do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie była analiza występowania problemów społecznych. W tym celu przeanalizowano następujące wskaźniki z listy wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich:

- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem;
- Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców.

Do wyliczenia powyższych wskaźników użyto danych statystycznych wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r., których źródłami były: Urząd Gminy Pruszcz oraz Komenda Powiatowa Policji w Świeciu. Dane prezentują poniższe tabele.

¹ Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Tabela 1. Ludność na terenie gminy Pruszcz (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.)

L. p.	Sołectwo	Liczba ludności
1.	Bagniewko	273
2.	Brzeźno	241
3.	Cieleszyn	179
4.	Gołuszyce	383
5.	Grabówko	130
6.	Luszkówko	473
7.	Łaszewo	293
8.	Łowin	394
9.	Łowinek	572
10.	Małociechowo	180
11.	Mirowice	338
12.	Niewieścín	468
13.	Parlin	477
14.	Pruszcz	2660
15.	Rudki	146
16.	Serock	1363
17.	Topolno	291
18.	Wałdowo	348
19.	Zawada	166
20.	Zbrachlin	213
21.	Gmina	9770

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 2. Pomoc społeczna na terenie gminy Pruszcz (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.)

L. p.	Sołectwo	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
1.	Bagniewko	34
2.	Brzeźno	14
3.	Cieleszyn	14
4.	Gołuszyce	42
5.	Grabówko	40
6.	Luszkówko	83
7.	Łaszewo	30
8.	Łowin	29
9.	Łowinek	31
10.	Małociechowo	29
11.	Mirowice	42

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

12.	Niewieścín	34
13.	Parlin	68
14.	Pruszcz	132
15.	Rudki	7
16.	Serock	82
17.	Topolno	40
18.	Wałdowo	19
19.	Zawada	8
20.	Zbrachlin	15
21.	Gmina	793

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 3. Przestępczość na terenie gminy Pruszcz (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.)

L. p.	Sołectwo	Liczba przestępstw kryminalnych
1.	Bagniewko	4
2.	Brzeźno	1
3.	Cieleszyn	1
4.	Gołuszyce	2
5.	Grabówko	0
6.	Luszkówko	3
7.	Łaszewo	2
8.	Łowin	5
9.	Łowinek	0
10.	Małociechowo	0
11.	Mirowice	2
12.	Niewieścín	8
13.	Parlin	4
14.	Pruszcz	36
15.	Rudki	0
16.	Serock	11
17.	Topolno	5
18.	Wałdowo	7
19.	Zawada	2
20.	Zbrachlin	1
21.	Gmina	94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Świeciu.

Poniżej przedstawiono tabelę wskaźników, które posłużyły do delimitacji obszaru zdegradowanego na terenie gminy Pruszcz. Wartości wskaźników dla poszczególnych sołectw badano w odniesieniu do średniej wartości dla gminy. Kolorem czerwonym zaznaczono wskaźniki, których wartości kształtują się niekorzystnie w stosunku do średniej wartości dla gminy i tym samym ujawniają stan kryzysowy w danym sołectwie.

Tabela 4. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej

L. p.	Sołectwo	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców
1.	Bagniewko	12,5%	14,7
2.	Brzeźno	5,8%	4,2
3.	Cieleszyn	7,8%	5,6
4.	Gołszyce	11,0%	5,2
5.	Grabówko	30,8%	0
6.	Luszkówko	17,5%	6,3
7.	Łaszewo	10,2%	6,8
8.	Łowin	7,4%	12,7
9.	Łowinek	5,4%	0
10.	Małociechowo	16,1%	0
11.	Mirowice	12,4%	5,9
12.	Niewieścín	7,3%	17,1
13.	Parlin	14,3%	8,4
14.	Pruszcz	5,0%	13,5
15.	Rudki	4,8%	0
16.	Serock	6,0%	8,1
17.	Topolno	13,7%	17,2
18.	Wałdowo	5,5%	20,1
19.	Zawada	4,8%	12,1
20.	Zbrachlin	7,0%	4,7
21.	Gmina	8,3%	9,8

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z „Zasadami regionalnymi” do obszaru zdegradowanego zalicza się sołectwa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- **Kryterium 1.** Na terenie sołectwa identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami określonymi na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwach wartości mniej korzystne niż średnia dla gminy
- **Kryterium 2.** Na terenie sołectwa występują przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiskach w przynajmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Zgodnie z powyższą matrycą co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami występują w sołectwach: Bagniewko i Topolno.

Aby ocenić drugie kryterium, sołectwa Bagniewko i Topolno zbadano pod kątem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej. W tym celu użyto Wskaźnik

liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym, który porównano ze średnią dla gminy.

Tabela 5. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

L. p.	Sołectwo	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
1.	Bagniewko	6	175	3,4%
2.	Topolno	10	188	5,3%
3.	Gmina	451	6412	7,0%

Źródło: Opracowanie własne

Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest wyższy zarówno dla sołectwa Bagniewko (3,4%) jak i Topolno (5,3%) od średniej dla gminy Pruszcz (7%).

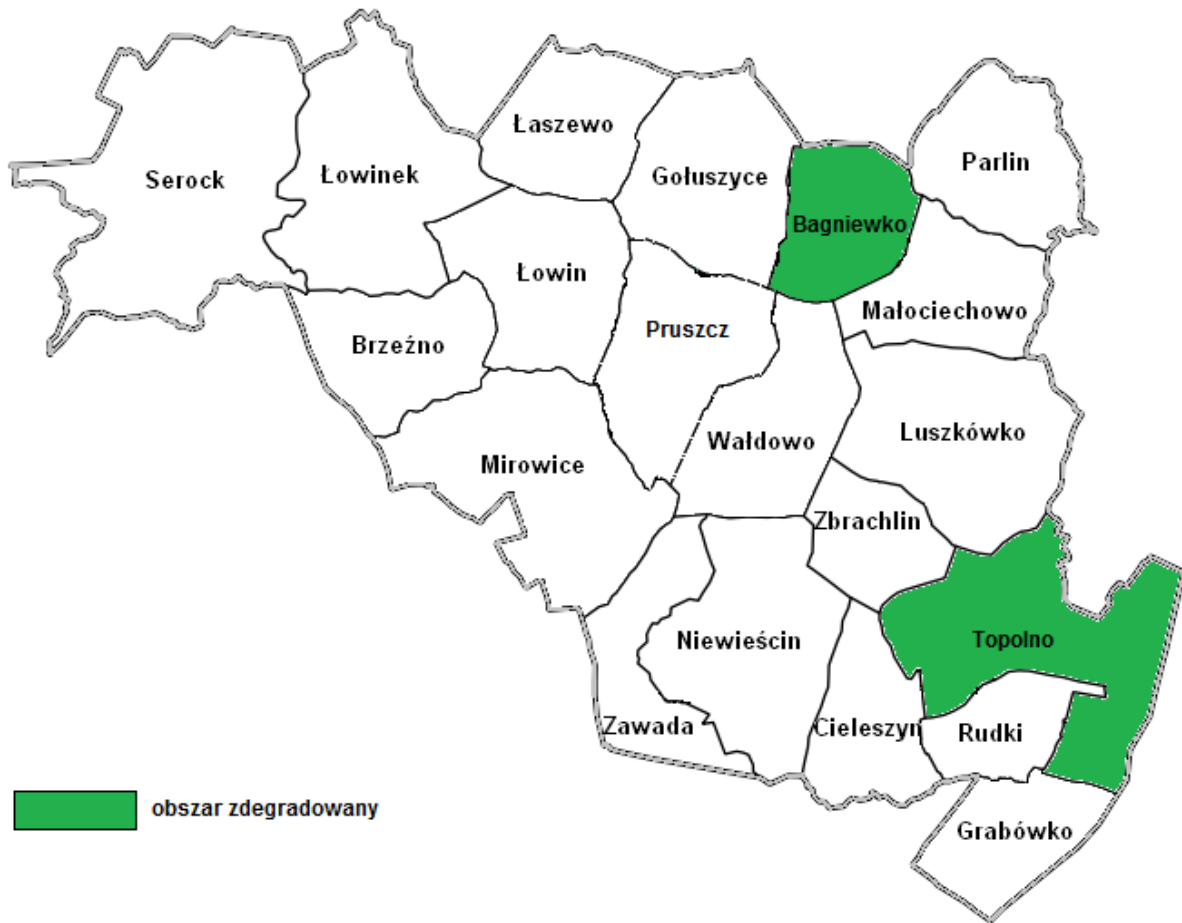
Do obszaru zdegradowanego na terenie gminy Pruszcz zaliczono sołectwa: Bagniewko i Topolno, gdyż jako jedyne spełniają zarówno kryterium 1 – na ich terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami oraz kryterium 2 – na terenie sołectw występują negatywne zjawiska w sferze gospodarczej.

Tabela 6. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Pruszcz

Obszar	Ludność	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia (ha)	Udział w całkowitej powierzchni gminy
Bagniewko	273	2,8%	421,29	3,5%
Topolno	291	3,0%	498,97	4,1%
Obszar zdegradowany	564	5,8%	920,97	7,6%
Gmina	9 770	-	12 187,42	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Pruszcz.

Mapa 2. Obszar zdegradowany w gminie Pruszcz

Źródło: Opracowanie własne

4. Obszar rewitalizacji Gminy Pruszcz

W myśl art. 10 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji i „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów, których łączna powierzchnia nie będzie większa niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w gminie Pruszcz obejmuje sołectwa Bagniewko i Topolno. Stanowi on 7,6% powierzchni gminy i jest zamieszkiwane przez 5,8% jej mieszkańców.

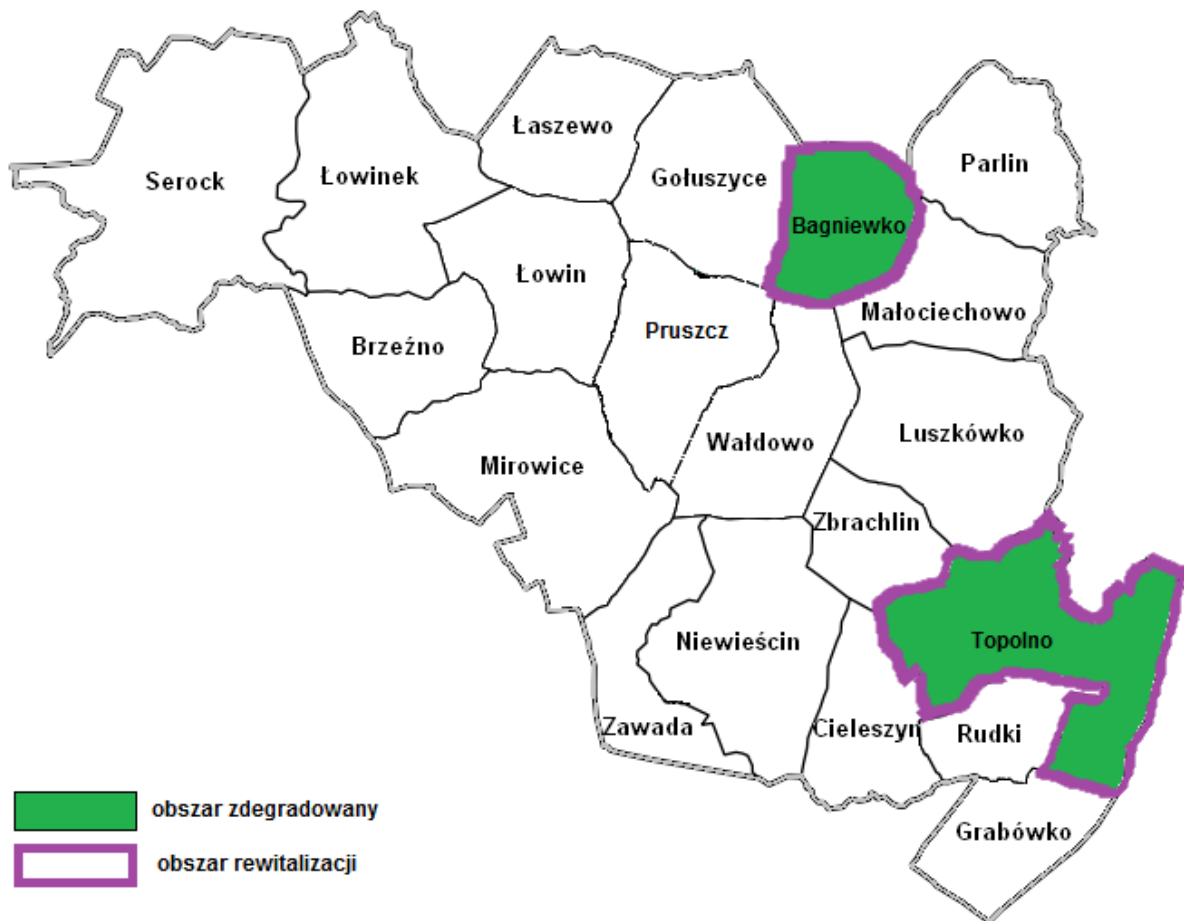
Tabela 7. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pruszcz

Obszar	Ludność	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia (ha)	Udział w całkowitej powierzchni gminy
Bagniewko	273	2,8%	421,29	3,5%
Topolno	291	3,0%	498,97	4,1%
Obszar rewitalizacji	564	5,8%	920,97	7,6%
Gmina	9 770	-	12 187,42	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Pruszcz.

Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na tle gminy przedstawia poniższa mapa.

Mapa 3. Obszar rewitalizacji w gminie Pruszcz

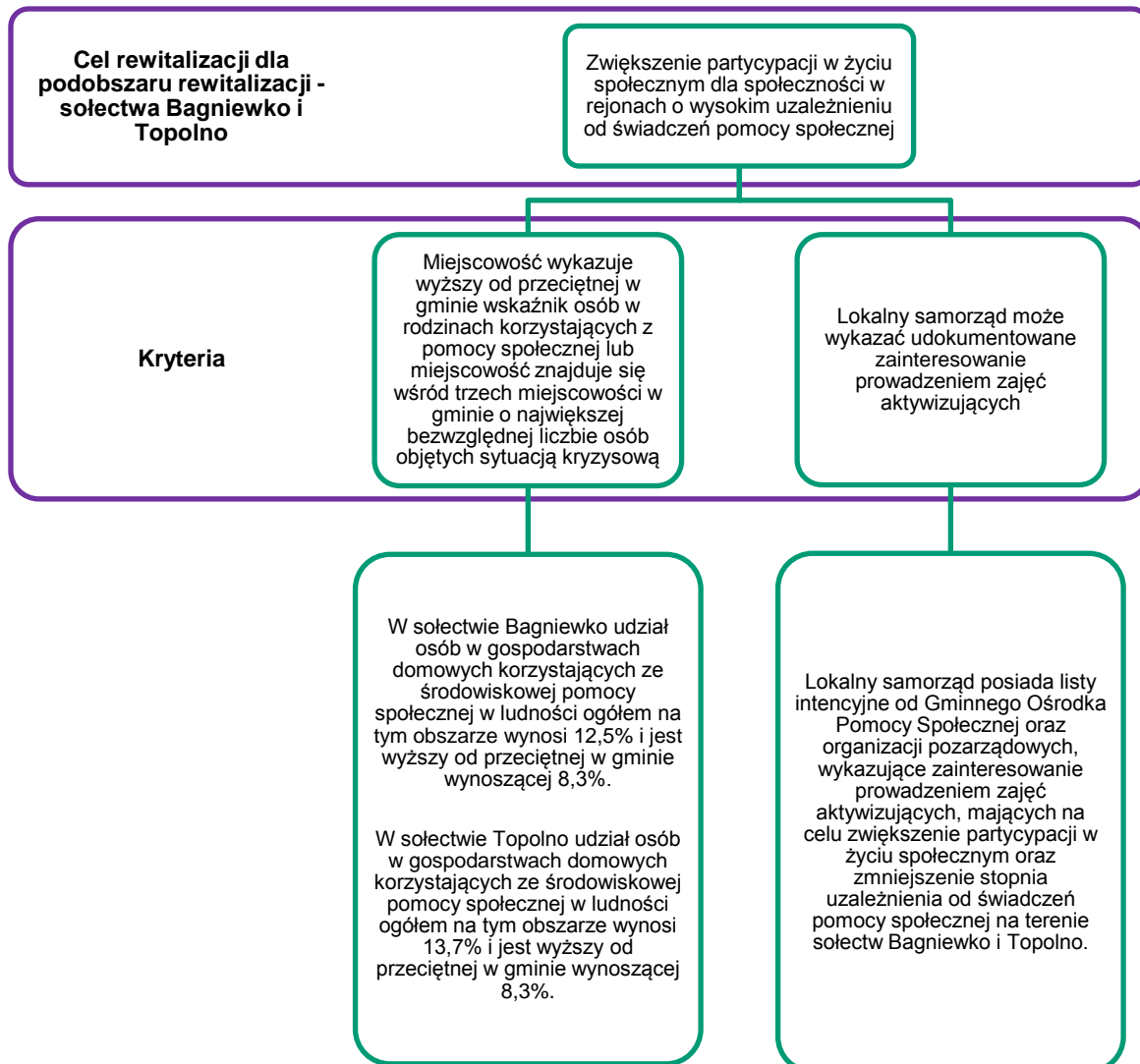
Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji spełnia następujący **cel rewitalizacyjny** wskazany w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”:

- **Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej**

Wybór celów został podyktowany stanem kryzysowym występującym na obszarze sołectw: Bagniewko i Topolno. Dla celów określono 2 warunki, których spełnienie oznacza możliwość podjęcia na tym obszarze działań rewitalizacyjnych o określonym kierunku.

Schemat 4. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji

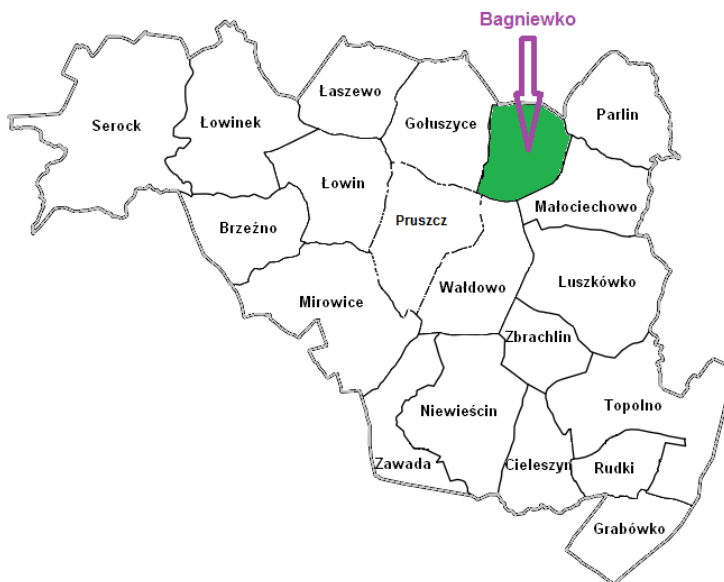
Źródło: Opracowanie własne.

5. Diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1 Bagniewko

Sołectwo Bagniewko jest położone w północnej części gminy Pruszcz. Obejmuje swoim obszarem dwie miejscowości: Bagniewko i Bagniew. Powierzchnia sołectwa wynosi 421,29 ha.

Mapa 4. Położenie sołectw Bagniewko na tle gminy

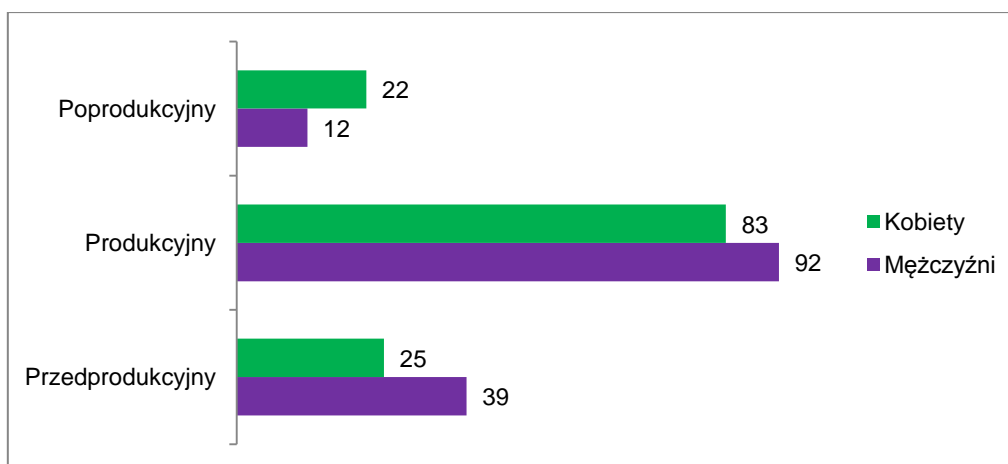

Źródło: Opracowanie własne.

W 2016 r. sołectwo zamieszkiwały 273 osoby. Struktura wiekowa jego mieszkańców przedstawiała się następująco:

- 23,4% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym;
- 64,1% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym;
- 12,5% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 3. Struktura wiekowa mieszkańców sołectwa Bagniewko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz.

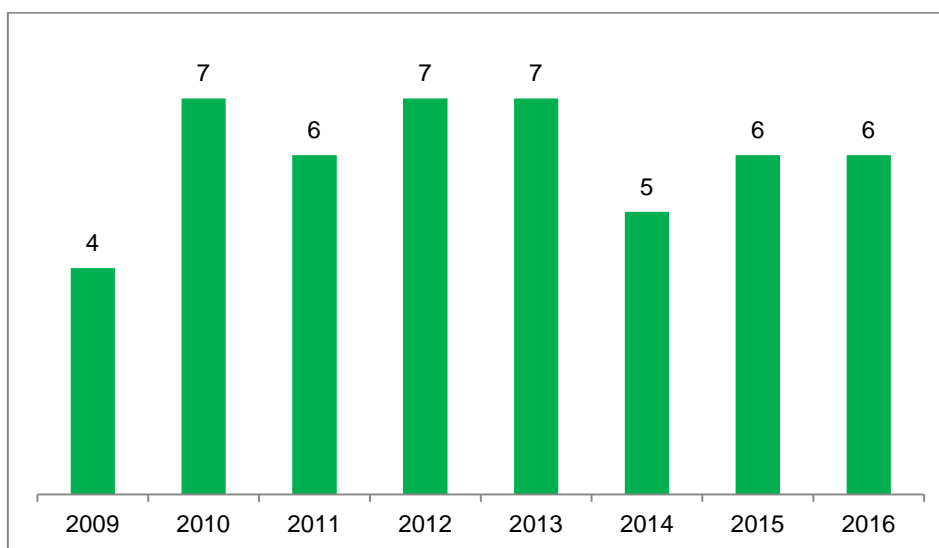
Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sołectwa wynosi 12,5% i jest niższy niż wskaźnik dla gminy – 13,7% oraz województwa – 19,1%.

W 2016 r. w Bagniewku liczba bezrobotnych wynosiła 11 osób, z czego 5 było bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 6,9% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 3,8% i niższy niż wskaźnik dla województwa – 8,2%.

W 2016 r. na terenie sołectwa było zarejestrowanych 6 podmiotów gospodarczych. W latach 2009-2016 ich liczba wahała się – najniższa była w 2009 r. i wynosiła 4 podmioty, najwyższa zaś w latach 2010, 2012 i 2013 – wynosiła 7 podmiotów.

Wykres 4. Liczba podmiotów gospodarczych w sołectwie w latach 2009-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2016 r. w sołectwie ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystały 52 osoby. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosił 12,5% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 8,3%. Niekorzystnie kształtował się również udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – wyniósł on dla sołectwa 56,3%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 36,6%.

Bezpieczeństwo publiczne w sołectwie zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Świeciu. W Bagniewku w 2016 r. wskaźnik przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców sołectwa wynosił 14,7 i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,8.

Na terenie sołectwa znajduje się świetlica wiejska, która jest przeznaczona do spędzania czasu wolnego, rekreacji, rozwijania zainteresowań i integracji lokalnej społeczności. Może być ona miejscem organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz miejscem spotkań i zebrań starszych mieszkańców wsi. Przy świetlicy znajduje się boisko.

Zdjęcie 1. Świetlica wiejska w Bagniewie

Obecny stan techniczny budynku świetlicy nie jest zadowalający. Aby obiekt mógł w pełni służyć mieszkańcom sołectwa konieczne jest jego ocieplenie, wykonanie obróbki blacharskiej dachu, modernizacja ogrzewania oraz remont wnętrza budynku. Niezbędne jest także utwardzenie drogi gminnej prowadzącej do świetlicy.

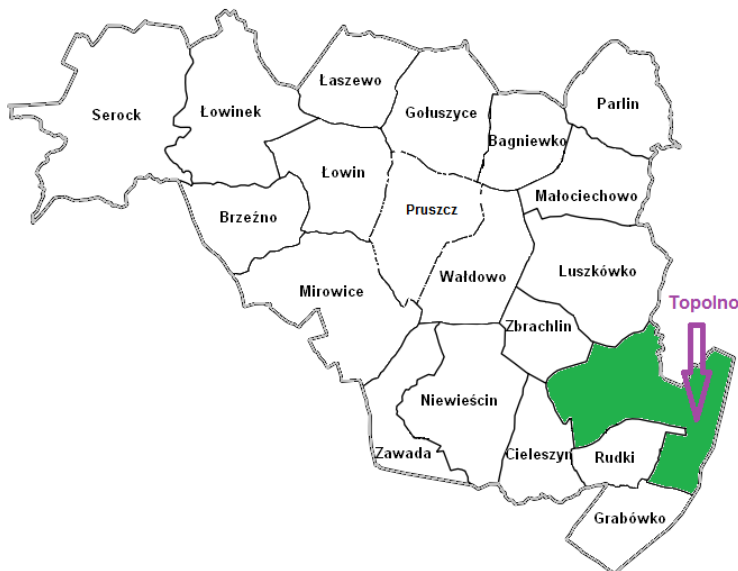
Wnioski pod kątem występowania stanu kryzysowego

- Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa wynosi 6,9% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 3,8%;
- Udział osób bezrobotnych pow. 12 miesięcy w bezrobotnych ogółem wynosi 1,7% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 0,7%;
- Odsetek osób korzystających z pomocy wynosi 12,5% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 8,3%;
- Wskaźnik przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców wynosił 14,7 i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,8;
- Niska aktywność społeczna mieszkańców;
- Zły stan techniczny budynku świetlicy wiejskiej i brak utwardzonej drogi dojazdowej.

5.2 Topolno

Sołectwo Topolno jest położone w południowo-wschodniej części gminy Pruszcz. Powierzchnia sołectwa wynosi 498,97 ha.

Mapa 5. Położenie sołectw Topolno na tle gminy

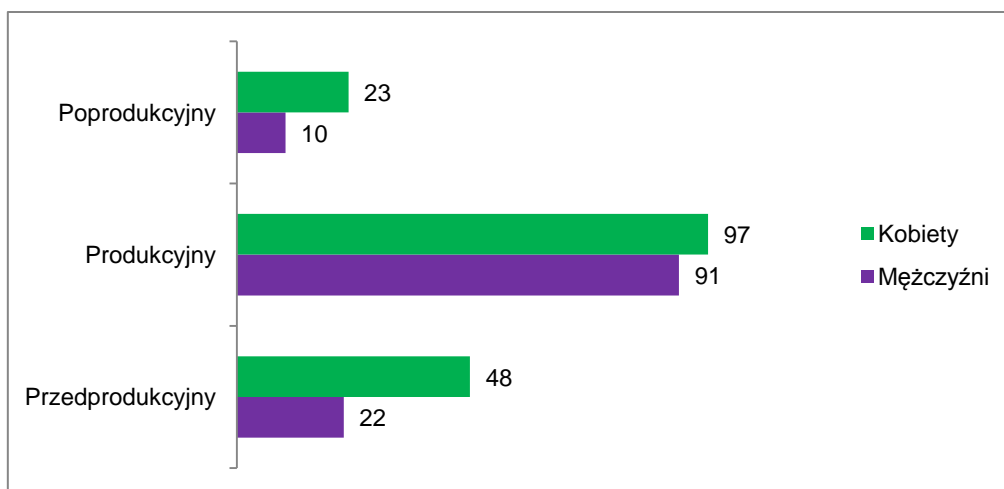

Źródło: Opracowanie własne.

W 2016 r. sołectwo zamieszkiwało 291 osób. Struktura wiekowa jego mieszkańców przedstawiała się następująco:

- 24,1% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym;
- 64,6% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym;
- 11,3% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 5. Struktura wiekowa mieszkańców sołectwa Topolno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz.

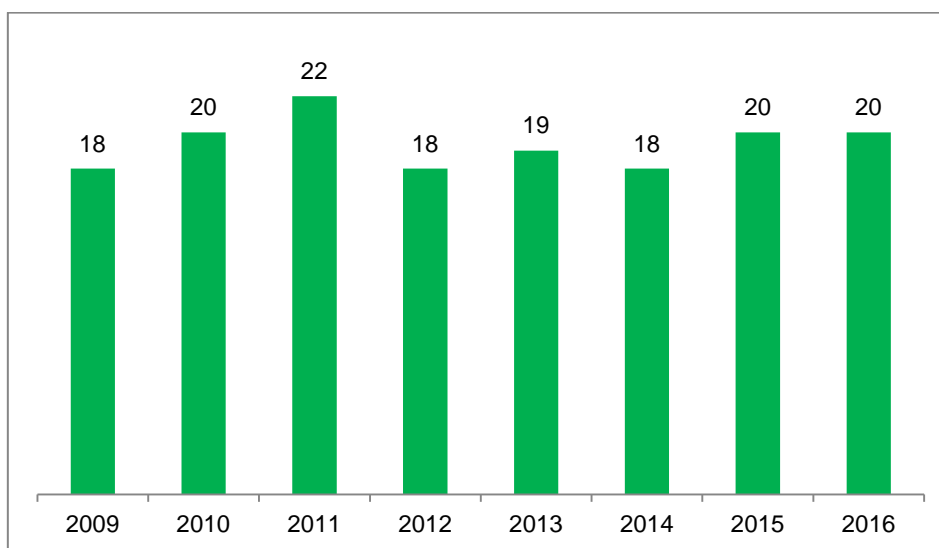
Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sołectwa wynosi 11,3% i jest niższy niż wskaźnik dla gminy – 13,7% oraz województwa – 19,1%.

W 2016 r. w Topolnie liczba bezrobotnych wynosiła 11 osób, z czego 8 było bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 6,9% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 3,8% i niższy niż wskaźnik dla województwa – 8,2%.

W 2016 r. na terenie sołectwa było zarejestrowanych 20 podmiotów gospodarczych. W latach 2009-2016 ich liczba wahała się – najniższa była w latach 2009, 2012 i 2014 – wynosiła 18 podmiotów, najwyższa zaś w 2011 r. i wynosiła 22 podmioty.

Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych w sołectwie w latach 2009-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2016 r. w sołectwie ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 39 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosił 13,7% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 8,3%. Korzystnie kształtował się natomiast udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – wyniósł on dla sołectwa 15,7%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 36,6%.

Bezpieczeństwo publiczne w sołectwie zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Świeciu. W Topolnie w 2016 r. wskaźnik przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców sołectwa wynosił 17,2 i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,8.

Na terenie sołectwa znajduje się świetlica wiejska, która jest przeznaczona do spędzania czasu wolnego, rekreacji, rozwijania zainteresowań i integracji lokalnej społeczności. Może być ona miejscem organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz miejscem spotkań i zebrań starszych mieszkańców wsi.

Zdjęcie 2. Świetlica wiejska w Topolnie

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Źródło: www.pruszcz.pl

Obecny stan techniczny budynku świetlicy nie jest zadowalający. Aby obiekt mógł w pełni służyć mieszkańcom sołectwa konieczny jest remont dachu, montaż systemu ogrzewania oraz remont wnętrza budynku. Niezbędne jest także utwardzenie drogi gminnej prowadzącej do świetlicy.

Wnioski pod kątem występowania stanu kryzysowego

- Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa wynosi 6,9% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 3,8%;
- Udział osób bezrobotnych pow. 12 miesięcy w bezrobotnych ogółem wynosi 1,1% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 0,7%;
- Odsetek osób korzystających z pomocy wynosi 13,7% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 8,3%;
- Wskaźnik przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców wynosi 17,2 i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,8;
- Niska aktywność społeczna mieszkańców;
- Zły stan techniczny budynku świetlicy wiejskiej i brak utwardzonej drogi dojazdowej.

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

W wyniku przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych, obszar wskazany w niniejszym Programie do rewitalizacji, stanie się miejscem bezpiecznym, zamieszkiwanym przez aktywnych społecznie i zawodowo mieszkańców. Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć wpłynie na zmniejszenie poziomu bezrobocia oraz uzależnienia od korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców obszaru.

W ramach rewitalizacji zaplanowano cykl działań mających na celu podniesienie kompetencji, umiejętności i kwalifikacji mieszkańców, a także motywujących do samorealizacji i osiągnięcia wyznaczonych celów zawodowych. Osoby objęte wsparciem będą mogły skorzystać z poradnictwa w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych, służących przezwyciężaniu nieporadności życiowej. W Programie przewidziano także działania integrujące osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie ze społecznością lokalną.

Opisywane wyżej działania wpłyną pozytywnie na zmniejszenie bezrobocia, uzależnienia od pomocy społecznej oraz przestępczości, która często jest związana ze złą sytuacją materialną i nieumiejętnością radzenia sobie z problemami.

Rewitalizacja prowadzona w gminie Pruszcz będzie służyć wzmocnieniu relacji mieszkańców obszaru rewitalizacji, co zostanie osiągnięte m. in. poprzez realizację działań animacyjno-kulturalnych i artystycznych, prowadzonych w ramach usług wzajemnościowych, lidera albo animatora aktywności lokalnej.

Realizacja wyżej opisanych działań będzie możliwa dzięki modernizacji obiektów świetlic wiejskich w sołectwach Bagniewo i Topolno, w których będą prowadzone zaplanowane przedsięwzięcia społeczne.

7. Cele rewitalizacji i kierunki działań

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej, ale także i infrastrukturalnej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. Każdy cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

Tabela 8. Cel, kierunki działań i przedsięwzięcia

PROBLEMY	CEL	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEDSIĘWZIĘCIA
Bezrobocie	Wyprowadzenie obszaru Bagniewka i Topolna ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację	1. Przeciwdziałanie bezrobociu	1.1. Realizacja działań mających na celu podniesienie kompetencji i zdobycie kwalifikacji przez osoby nieaktywne zawodowo
Brak samodzielności ekonomicznej		2. Wzrost samodzielności ekonomicznej mieszkańców	2.1. Zapewnienie doradztwa w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych służącego przezwyciężaniu nieporadności życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Przestępczość		3. Przeciwdziałanie przestępczości i poprawa bezpieczeństwa	3.1. Realizacja działań uświadamiających i zapobiegających przed zagrożeniami
Niska aktywność społeczna mieszkańców		4. Wzrost aktywności społecznej	4.1. Organizacja działań animacyjnych, kulturalnych i artystycznych dla mieszkańców
Zły stan techniczny infrastruktury społecznej		5. Poprawa stanu technicznego infrastruktury społecznej	5.1 Modernizacja budynków świetlic wiejskich

Źródło: Opracowanie własne.

Każdy z celów został opisany skwantyfikowanymi wskaźnikami, z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia w 2023 r.

Tabela 9. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

PROBLEM	NAZWA WSKAŹNIKA	ROK BAZOWY	ROK DOCELOWY
Cel: Wyprowadzenie obszaru Bagniewka i Topolna ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację			
Bezrobocie (Bagniewko, Topolno)	Liczba osób bezrobotnych	22	19
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	-	5
Brak samodzielności ekonomicznej (Bagniewko, Topolno)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej)	74	4
Przestępczość (Bagniewko, Topolno)			
Niska aktywność społeczna mieszkańców (Bagniewko, Topolno)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	-	35
Zły stan techniczny infrastruktury społecznej (Bagniewko, Topolno)	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	-	400
	Długość przebudowanych dróg gminnych – mb x m	-	270 mb x 3,5 m

Źródło: Opracowanie własne.

8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Tabela 10. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ²	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji: Wyprowadzenie obszaru Bagniewka i Topolna ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację									
Kierunek działań: 1. Przeciwdziałanie bezrobociu / 2. Wzrost samodzielności ekonomicznej mieszkańców									
Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno	1.1. Realizacja działań mających na celu podniesienie kompetencji i zdobycie kwalifikacji przez osoby nieaktywne zawodowo 2.1. Zapewnienie doradztwa w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych	(1) Aktywność zawodowa – mój wybór, moja szansa	S	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w partnerstwie z Gminną Biblioteką Publiczną	W ramach działań projektowych zaplanowano cykl działań podnoszących kompetencje, umiejętności i kwalifikacje. Motywujących do samorealizacji i osiągania wyznaczonych celów zawodowych. Budujących pewność siebie i świadomość wykorzystania swojego potencjału. Projekt dla grupy docelowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z terenów objętych rewitalizacją. Zaplanowano: - Staże lub praktyki zawodowe, - Treningi, szkolenia podnoszenia kompetencji i umiejętności społecznych .	Świetlice wiejskie w sołectwach Topolno i Bagniewo oraz sala konferencyjna Biblioteki Gminnej	120 000	Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 10 osób Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 5 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa.

² S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

	<p>służącego przewyciężaniu nieporadności życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p>			<p>- Poradnictwo specjalistyczne, - Doradztwo zawodowe, - Spotkania aktywizacyjno-integracyjne.</p> <p>Staż dla 5 osób przez 3 m-ce w:</p> <p>-Urząd Gminy – 1; -Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy – 2; -lokalna firma – 2.</p>			<p>lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 5 osób</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 3 osób</p>		
<p>Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno</p>	<p>1.1. Realizacja działań mających na celu podniesienie kompetencji i zdobycie kwalifikacji przez osoby nieaktywne zawodowo</p> <p>2.1. Zapewnienie doradztwa w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych służącego przewyciężaniu nieporadności</p>	<p>(2) Obudź swój potencjał</p>	S	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>- Poradnictwo i wsparcie indywidualne/grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych, społecznych służące przewyciężaniu nieporadności życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia,</p> <p>- Indywidualne poradnictwo prawne (w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego),</p> <p>- Działania integrujące osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie ze społecznością lokalną – spotkania z couchem,</p> <p>- Projekt dla osób korzystających z</p>	<p>Świetlice wiejskie w sołectwach Topolno i Bagniewo</p>	<p>50 000</p>	<p>Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 20 osób</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Wskaźnik LGD Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym u których wzrosła aktywność społeczna – 10 osób</p>	<p>Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa.</p>

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

	życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym				pomocy społecznej i z ich otoczenia.				
Cel rewitalizacji: Wyprowadzenie obszaru Bagniewka i Topolna ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację									
Kierunek działań: 4. Wzrost aktywności społecznej									
Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno	4.1. Organizacja działań animacyjnych, kulturalnych i artystycznych dla mieszkańców	(3) Aktywność na plus - czas seniora	S	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	<p>Projekt polega na prowadzeniu działań animacyjno-kulturalnych, artystycznych prowadzonych w ramach m.in. usług wzajemnościowych, lidera lub animatora aktywności lokalnej.</p> <p>Zaplanowano spotkania tematyczne i warsztatowe w celu kreatywnego spędzanie wolnego czasu.</p> <p>Grupa odbiorców: osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym Seniorzy i osoby niepełnosprawne.</p>	Świetlice wiejskie w sołectwach Topolno i Bagniewo	50 000	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 10 osób</p> <p>SENIORZY</p> <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 5 osób</p>	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa.
Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno	4.1. Organizacja działań animacyjnych, kulturalnych i artystycznych dla mieszkańców	(4) Dom kultury w drodze	S	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	<p>-Projekt polega na prowadzeniu działań animacyjno-kulturalnych, artystycznych oraz m.in. usług wzajemnościowych, lidera lub animatora aktywności lokalnej.</p> <p>Zaplanowano spotkania tematyczne, kreatywne spędzanie wolnego czasu.</p>	Świetlice wiejskie w sołectwach Topolno i Bagniewo	50 000	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie</p>	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

					Warsztaty, sekcje artystyczne rozwijające świadomość samorozwoju i aktywności społecznej. Konkurs na inicjatywę społeczną. Grupa odbiorców: osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym			- 10 osób Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 5 osób	
Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno	4.1. Organizacja działań animacyjnych, kulturalnych i artystycznych dla mieszkańców	(5) Teraz My - Mobilne Centrum Aktywizacji Gminnej Biblioteki Publicznej w Pruszczu	S	Gminna Biblioteka Publiczna	Projekt zakłada: - Zajęcia animacyjne w celu samodoskonalenia, samorozwoju, zachowania zdrowia - Spotkania autorskie, - Spotkania – doradztwo specjalistyczne, psychologiczne mające na celu motywację do podejmowania działań, - Spotkanie z lokalnymi liderami NGO - Pikniki integracyjne jako element zaangażowania ludzi do działania. Grupa odbiorców: osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym Seniorzy i osoby niepełnosprawne.	Świetlice wiejskie w sołectwach Topolno i Bagniewo	20 000	Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 10 osób SENIORZY Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 5 osób	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa.
Cel rewitalizacji: Wyprowadzenie obszaru Bagniewka i Topolna ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację									
Kierunek działań: 3. Przeciwdziałanie przestępczości i poprawa bezpieczeństwa									

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar nr 1 – Bagniewko	3.1. Realizacja działań uświadamiających i zapobiegających przed zagrożeniami	(6) Bezpieczni w sieci	S	NGO Stowarzyszenie Miś – My i Świat	<p>Projekt zakłada działania mające na celu uświadomienie o negatywnych konsekwencjach związanych z Internetem, naukę bezpiecznego korzystania z niego, świadomość potrzeby ochrony swojej prywatności. Przeprowadzona akcja edukacyjno-informacyjna (spotkania, warsztaty, wspólne inicjatywy) zwiększyłaby świadomość o uzależnieniach od Internetu i co to jest cyberprzemocą oraz gdzie szukać pomocy.</p> <p>Grupa odbiorców: osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p>	Świetlice wiejskie w sołectwach Topolno i Bagniewo	10 000	<p>Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 10 osób</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 5 osób</p>	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa.
Cel rewitalizacji: Wyprowadzenie obszaru Bagniewka i Topolna ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację									
Kierunek działań: 5. Poprawa stanu technicznego infrastruktury społecznej									
Obszar nr 1 – Bagniewko	5.1 Modernizacja budynków świetlic wiejskich	(7) Modernizacja świetlicy wiejskiej w Bagniewie	T	Gmina Pruszcz	<p>Działanie polega na utwardzeniu drogi gminnej prowadzącej do świetlicy wiejskiej w Bagniewie (140 mb x 3,5m) oraz na modernizacji budynku.</p> <p>Świetlica wymaga remontu części dachu, założenia ogrzewania i remontu wnętrza . Zakres jest niezbędny do bezpiecznego wykorzystania potencjału budynku dla potrzeb mieszkańców.</p> <p>a) Wartość utwardzenia drogi oszacowana na podstawie kosztorysu ofertowego z sierpnia 2017 r., korytowanie 4,00 zł/m2, warstwa</p>	Bagniewo	140 000	<p>Wskaźniki produktu: Długość przebudowanych dróg gminnych – 140 mb x 3,5m</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 200 osób</p>	Protokół zdawczo-odbiorczy

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

				<p>odsączająca 4,50 zł/m², oczyszczenie i skropienie warstw konstrukcyjnych 1,10 zł/m², podbudowa z kruszywa łamanego 5cm 13,30 zł/m², podbudowa z kruszywa łamanego 10cm 19,20 zł/m², podbudowa z kruszywa powstałego w wyniku przekruszenia betonu 18,00 zł/m², nawierzchnia z betonu asfaltowego (warstwa wiążąca) 24,00 zł/m², nawierzchnia z betonu asfaltowego (warstwa ścieralna) 21,00 zł/m² RAZEM 105,10 zł/m² netto</p> <p>b) remont części dachu</p> <p>c) remont wnętrza i ogrzewanie świetlicy</p>				
Obszar nr 2 – Topolno	5.1 Modernizacja budynków świetlic wiejskich	(8) Modernizacja świetlicy wiejskiej w Topolnie	T Gmina Pruszcz	<p>Działanie polega na utwardzeniu drogi gminnej prowadzącej do świetlicy wiejskiej w Topolnie (130 mb x 3,5m) oraz na pracach remontowych budynku.</p> <p>Budynek wymaga docieplenia, obróbki blacharskiej dachu, modernizacji ogrzewania i wnętrza.</p> <p>Zakres prac jest niezbędny do pełnego korzystania z niego przez mieszkańców.</p> <p>a) utwardzenie drogi do świetlicy (130 mb x 3,5m)</p> <p>Koszt drogi oszacowany został na podstawie kosztorysu ofertowego z sierpnia 2017 r., korytowanie 4,00 zł/m², warstwa odsączająca 4,50 zł/m²,</p>	Topolno	125 000	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Długość przebudowanych dróg gminnych – 130 mb x 3,5m</p> <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <p>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 200 osób</p>	Protokół zdawczo-odbiorczy

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

				<p>oczyszczenie i skropienie warstw konstrukcyjnych 1,10 zł/m², podbudowa z kruszywa łamanego 5cm 13,30 zł/m², podbudowa z kruszywa łamanego 10cm 19,20 zł/m², podbudowa z kruszywa powstałego w wyniku przekruszenia betonu 18,00 zł/m², nawierzchnia z betonu asfaltowego (warstwa wiążąca) 24,00 zł/m², nawierzchnia z betonu asfaltowego (warstwa ścieralna) 21,00 zł/m²</p> <p>RAZEM 105,10 zł/m² netto*</p> <p>b) ocieplenie świetlicy (ściana frontowa od ulicy i 2 szczytowych, styropian 12 cm, siatka z klejem i wyprawa tynkarska c) obórki blacharskie dachu d) remont i ogrzewanie świetlicy</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne.

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

9.1 Formuła projektów zintegrowanych

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Zastosowano również tzw. formułę projektów zintegrowanych, która polega na tym, że w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych, planuje się również zrealizować projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na podobszarach wskazanych do rewitalizacji, którym podporządkowany zostanie projekt infrastrukturalny. Poniższe schematy przedstawiają koncepcję zintegrowania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z przykładowymi projektami realizowanymi w ramach tych przedsięwzięć.

Tabela 11. Projekty zintegrowane

Projekt wiodący	Projekt uzupełniający
Aktywność zawodowa – mój wybór, moja szansa	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Bagniewie
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Głównymi problemami na podstawie, których do rewitalizacji wyznaczono obszar sołectwa Bagniewko były:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem; • Wysoką liczbę przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców; • Niski wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. <p>W celu przeciwdziałania w/w problemom do realizacji na obszarze sołectwa zaplanowano przedsięwzięcia społeczne polegające na przeprowadzeniu cyklu działań podnoszących kompetencje, umiejętności i kwalifikacje. Motywujących do samorealizacji i osiągnięcia wyznaczonych celów zawodowych. Budujących pewność siebie i świadomość wykorzystania swojego potencjału. Projekt jest kierowany do grupy docelowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z obszaru rewitalizacji. W ramach wsparcia zaplanowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Staże lub praktyki zawodowe, - Treningi, szkolenia podnoszenia kompetencji i umiejętności społecznych. - Poradnictwo specjalistyczne, - Doradztwo zawodowe, - Spotkania aktywizacyjno-integracyjne. <p>W efekcie realizacji przedsięwzięcia spadnie poziom bezrobocia, wzrośnie samodzielność ekonomiczna mieszkańców, zmniejszy się przestępczość, która często jest związana ze złą sytuacją materialną i nieumiejętnością radzenia sobie z problemami. Ponadto, wzrośnie aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców oraz poprawi się poziom przedsiębiorczości, co w konsekwencji będzie prowadziło do wzrostu liczby podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Osiągnięcie opisanych wyżej efektów będzie możliwe dzięki realizacji projektu uzupełniającego, polegającego na modernizacji świetlicy wiejskiej. Budynek świetlicy</p>	

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

wymaga	remontu	części	dachu,
założenia systemu ogrzewania i remontu wnętrza. Przeprowadzenie prac jest niezbędne aby mieszkańcy mogli bezpiecznie korzystać z obiektu. Projekt obejmuje swoim zakresem także utwardzenie jedynej drogi dojazdowej prowadzącej do świetlicy wiejskiej.			
Obudź swój potencjał		Modernizacja świetlicy wiejskiej w Topolnie	
Uzasadnienie zintegrowania			
<p>Głównymi problemami na podstawie, których do rewitalizacji wyznaczono obszar sołectwa Topolno były:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem; • Wysoką liczbę przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców; • Niski wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. <p>W celu przeciwdziałania w/w problemom do realizacji na obszarze sołectwa zaplanowano następujące przedsięwzięcia społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poradnictwo i wsparcie indywidualne/grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych, społecznych służące przezwyciężaniu nieporadności życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia, - Indywidualne poradnictwo prawne (w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego), - Działania integrujące osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie ze społecznością lokalną – spotkania z couchem, - Projekt dla osób korzystających z pomocy społecznej i z ich otoczenia. <p>W efekcie realizacji przedsięwzięcia spadnie poziom bezrobocia, wzrośnie samodzielność ekonomiczna mieszkańców, zmniejszy się przestępczość, która często jest związana ze złą sytuacją materialną i nieumiejętnością radzenia sobie z problemami. Ponadto, wzrośnie aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców oraz poprawi się poziom przedsiębiorczości, co w konsekwencji będzie prowadziło do wzrostu liczby podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Osiągnięcie opisanych wyżej efektów będzie możliwe dzięki realizacji projektu uzupełniającego, polegającego na modernizacji świetlicy wiejskiej. Budynek świetlicy wymaga docieplenia, obróbki blacharskiej dachu, modernizacji systemu ogrzewania i wnętrza. Projekt obejmuje swoim zakresem także utwardzenie jedynej drogi dojazdowej prowadzącej do świetlicy wiejskiej.</p>			

Źródło: Opracowanie własne.

W ramach niniejszego Programu rewitalizacji zaplanowano także przedsięwzięcia polegające na realizacji działań animacyjno-kulturalnych i artystycznych prowadzonych w ramach m.in. usług wzajemnościowych, lidera lub animatora aktywności lokalnej: „Aktywność na plus – czas seniora” i „Dom kultury w drodze”.

W projekcie „Teraz My - Mobilne Centrum Aktywizacji Gminnej Biblioteki Publicznej w Pruszczu” zostaną wsparte zajęcia animacyjne w celu samodoskonalenia, samorozwoju, zachowania zdrowia. Zostaną zorganizowane spotkania autorskie, doradztwo specjalistyczne, psychologiczne mające na celu motywację do podejmowania działań,

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

spotkanie z lokalnymi liderami NGO. Jako element zaangażowania ludzi do działania zaplanowano pikniki integracyjne.

W celu poprawy poziomu bezpieczeństwa i wzrostu świadomości mieszkańców przewidziano w ramach projektu „Bezpieczni w sieci” działania mające na celu uświadomienie o negatywnych konsekwencjach związanych z Internetem, naukę bezpiecznego korzystania z niego, świadomość potrzeby ochrony swojej prywatności. Przeprowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej (spotkania, warsztaty, wspólne inicjatywy) mające na celu zwiększenie świadomości o uzależnieniach od Internetu i co to jest cyberprzemocą oraz wskazanie miejsc, w których jej ofiary mogą szukać pomocy.

Przeprowadzenie opisanych wyżej przedsięwzięć dodatkowych ma na celu wsparcie kompleksowej realizacji procesu rewitalizacji. Działania będą prowadzone w zmodernizowanych świetlicach wiejskich w sołectwach Bagniewko i Topolno.

9.2 Komplementarność przestrzenna i problemowa

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie sołectw Bagniewko i Topolno będą wpływać na wszystkich jego mieszkańców oraz na mieszkańców sąsiednich sołectw. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem.

Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzenno-funkcjonalnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 9. Cele rewitalizacji i kierunki działań. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem

rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania gminy Pruszcz w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

9.4. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w tabeli „Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne” niniejszego programu będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), środki własne NGO oraz środki własne gminy Pruszcz.

9.5 Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa w zakresie działań rewitalizacyjnych nie zachodzi ze względu na typ gminy – Gmina Pruszcz jest gminą wiejską. W perspektywie finansowej 2007-2013 działania rewitalizacyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego prowadzone były tylko dla gmin miejskich / miast powyżej 5 tys. mieszkańców.

10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

10.1 Partycypacja społeczna na etapie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji

Na etapie tworzenia LPR aktywne uczestnictwo interesariuszy w proces rewitalizacji zapewniono przez następujące działania:

- Informowanie mieszkańców za pośrednictwem strony internetowej gminy www.pruszcz.pl oraz serwisu informacyjnego „Gminny flesz informacyjny” o bieżących etapach tworzenia LPR;
- Przeprowadzenie spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami, których celem było poznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców związanych z wdrożeniem procesu rewitalizacji;
- Wykorzystanie wizualizacji w postaci prezentacji graficznych w celu ułatwienia zrozumienia przez mieszkańców procesu rewitalizacji;
- Przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców gminy w celu poznania problemów i potrzeb rewitalizacyjnych;
- Przeprowadzenie elektronicznych konsultacji podczas których mieszkańcy mieli możliwość zgłoszenia uwag do projektu programu rewitalizacji;
- Zbieranie uwag ustnych do projektu programu rewitalizacji, których możliwość zgłoszenia mieszkańcy mieli bezpośrednio w Urzędzie Gminy.

Zdjęcie 3. Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami na etapie tworzenia LPR

Źródło: www.pruszcz.pl

10.2 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Po podjęciu przez Radę Gminy uchwały w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 i pozytywnej ocenie programu przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020, rozpocznie się etap wdrażania programu i monitorowanie postępów. Etap ten potrwa do roku 2023 lub wcześniejszego zrealizowania programu.

Partycypacja społeczna będzie realizowana przede wszystkim za pośrednictwem Zespołu ds. Rewitalizacji, który zostanie powołany przez Wójta w terminie 3 miesięcy od uzyskania akceptacji przez LPR ze strony IZ RPO WK-P. W skład zespołu wejdą interesariusze rewitalizacji czyli przedstawiciele mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych z obszaru rewitalizacji, a także radni i sołtysi sołectw Bagniewko i Topolno oraz przedstawiciele Urzędu Gminy.

Zespół będzie organem opiniodawczo-doradczym dla Wójta. Jego zadaniem na etapie wdrażania i monitorowania będzie dostarczanie opinii i stanowisk, które mają pomóc w prawidłowym ukształtowaniu przebiegu procesu rewitalizacji. Na forum Zespołu prowadzone będą dyskusje na temat zaplanowanych w programie rozwiązań, sposobu ich realizacji oraz ewaluacji rewitalizacji. Zespół stanowić będzie organizacyjny łącznik między organami Gminy a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji, stanowiąc środek zapewnienia partycypacyjnego charakteru rewitalizacji.

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą także działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych

w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa Gminy,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołeckie odbywające się dwa razy do roku,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez, festynów czy koncertów,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysami.

11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 12. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ³	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁴	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Podziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno	2019	(1) Aktywność zawodowa – mój wybór, moja szansa.	S	1.1. Realizacja działań mających na celu podniesienie kompetencji i zdobycie kwalifikacji przez osoby nieaktywne zawodowo 2.1. Zapewnienie doradztwa w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych służącego przezwyciężaniu nieporadności życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w partnerstwie z Gminną Biblioteką Publiczną	120 000	85	102 000	102 000	0	18 000 (budżet JST)	0	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	(7)
Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno	2020	(2) „Obudź swój potencjał”	S	1.1. Realizacja działań mających na celu podniesienie kompetencji i zdobycie kwalifikacji przez osoby nieaktywne zawodowo 2.1. Zapewnienie doradztwa w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych służącego przezwyciężaniu nieporadności życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	50 000	85	42 500	42 500	0	7 500 (budżet JST)	0	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	(8)

³ Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno

⁴ S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny
Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ³	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁴	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Podziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno	2019	(3) Aktywność na plus - czas seniora	S	4.1. Organizacja działań animacyjnych, kulturalnych i artystycznych dla mieszkańców	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	50 000	85	42 500	42 500	0	7 500 (budżet JST)	0	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	-
Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno	2020	(4) Dom kultury w drodze	S	4.1. Organizacja działań animacyjnych, kulturalnych i artystycznych dla mieszkańców	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	50 000	85	42 500	42 500	0	7 500 (budżet JST)	0	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	-
Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno	2020	(5) Teraz My - Mobilne Centrum Aktywizacji Gminnej Biblioteki Publicznej w Pruszczu	S	4.1. Organizacja działań animacyjnych, kulturalnych i artystycznych dla mieszkańców	Gminna Biblioteka Publiczna	20 000	85	17 000	17 000	0	3 000 (budżet JST)	0	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	-

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ³	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁴	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Podziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno	2020	(6) Bezpieczni w sieci	S	3.1. Realizacja działań uświadamiających i zapobiegających przed zagrożeniami	NGO Stowarzyszenie Miś – My i Świat	10 000	85	8 500	8 500	0	1 500 (budżet NGO)	0	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	-
Obszar nr 1 – Bagniewko	2019	(7) Modernizacja świetlicy wiejskiej w Bagniewie	T	5.1 Modernizacja budynków świetlic wiejskich	Gmina Pruszcz	140 000	85	119 000	0	119 000	21 000 (budżet JST)	0	Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	-	(1)
Obszar nr 2 – Topolno	2019	(8) Modernizacja świetlicy wiejskiej w Topolnie	T	5.1 Modernizacja budynków świetlic wiejskich	Gmina Pruszcz	125 000	85	106 250	0	106 250	18 750 (budżet JST)	0	Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	-	(2)

Źródło: Opracowanie własne.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Złożoność procesu rewitalizacyjnego wymaga właściwego zarządzania w celu uzyskania zamierzonych efektów rewitalizacji oraz odpowiadających im kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są Wójt Gminy i Rada Gminy. Ich najważniejsze zadania w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Najważniejsze zadania Wójta Gminy i Rady Gminy w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Wójt	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koordynowanie całego procesu rewitalizacji ▪ Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie LPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji ▪ Prowadzenie konsultacji społecznych ▪ Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia LPR
Rada Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zatwierdzenie i uchwalenie LPR ▪ Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w LPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy ▪ Uchwalanie zmian LPR ▪ Podjęcie uchwały o uchyleniu LPR w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych

Źródło: Opracowanie własne

Ponieważ koordynatorem całego procesu rewitalizacji gminy będzie Urząd Gminy, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania, Wójt Gminy wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie prawidłowej realizacji procesu rewitalizacji. W poniższej tabeli przedstawione jego najważniejsze zadania.

Tabela 14. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji

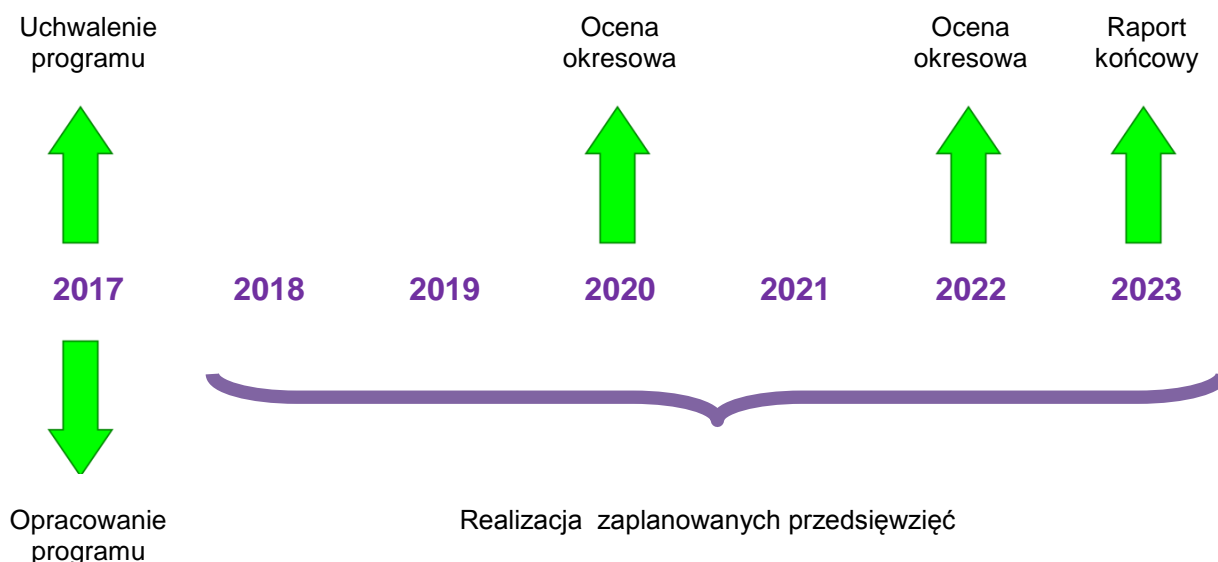
Podmiot	Zadania
Koordinator – pracownik Urzędu Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu, ▪ Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej, ▪ Składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację, ▪ Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu, ▪ Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów, ▪ Promocja programu,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu, ▪ Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów, ▪ Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu, ▪ Współpraca z innymi referatami Urzędu Gminy w zakresie realizacji programu.
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

Ramowy harmonogram realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 obejmuje okres od 2017 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu.

Schemat 5. Ramowy harmonogram realizacji programu

Źródło: Opracowanie własne.

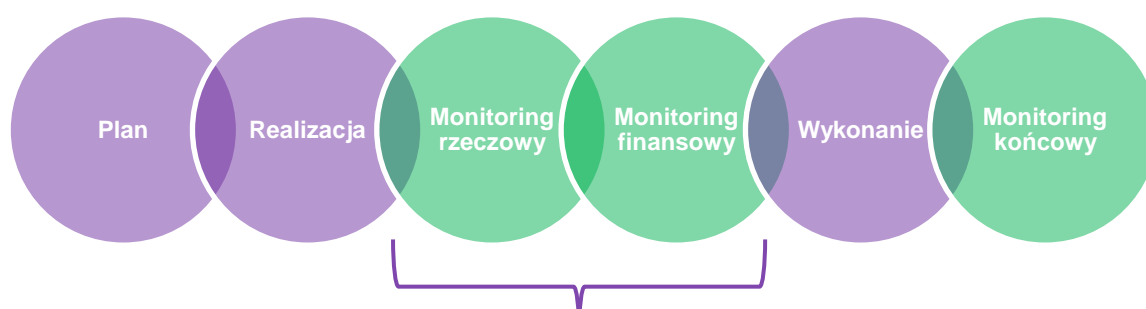
Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11. *Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.*

13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac oraz monitorowanie środków finansowych projektu.

Schemat 6. Formy monitoringu

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami LPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie koordynator ds. rewitalizacji. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych. Okresowe badanie stopnia realizacji wskaźników będzie się odbywać co dwa lata.

13.2. Monitorowanie osiągnięcia założonych celów rewitalizacji

Prowadzenie monitoringu LPR w całym okresie jego wdrażania jest niezbędne do sprawdzenia, czy uda się osiągnąć założone w nim cele. Monitoring umożliwi ocenę czy LPR jest wdrażany w sposób prawidłowy, a jego realizacja przebiega zgodnie z przyjętymi założeniami. Jest on niezbędny do zapewnienia prawidłowego wydatkowania środków publicznych i odpowiedniego reagowania na zmieniające się realia społeczno-gospodarcze.

Za monitoring będzie odpowiedzialny Koordynator – pracownik Urzędu Gminy. W ramach monitoringu Koordynator będzie zbierać i analizować informacje na temat stanu realizacji LPR. Celem tych działań będzie uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Programu oraz ocena zgodności realizowanych operacji z przyjętymi założeniami i celami.

Osoba odpowiedzialna za monitorowanie osiągnięcia założonych celów rewitalizacji będzie musiała odpowiedzieć na następujące pytania:

- Które zadania za rok poprzedni zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem?
- Które zadania za rok poprzedni nie zostały zrealizowane, wraz z podaniem przyczyn opóźnienia realizacji bądź przyczynami nie rozpoczęcia realizacji?
- Czy istnieją nowe zadania do umieszczenia w programie rewitalizacji?
- Czy są ewentualne zmiany w realizacji zadań przewidzianych do realizacji w późniejszym okresie?

W sytuacji, gdy okaże się, że realizacji projektów wynikających z programu rewitalizacji nie wpłynęła na rozwiązanie problemów zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji, Koordynator podejmie w porozumieniu z władzami Gminy działania mające na celu poprawę efektywności procesu rewitalizacji.

13.3. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,

- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

W przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

14. Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii

14.1. Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu.

14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu.

Spis tabel

Tabela 1. Ludność na terenie gminy Pruszcz (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.).....	23
Tabela 2. Pomoc społeczna na terenie gminy Pruszcz (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.) ...	23
Tabela 3. Przestępczość na terenie gminy Pruszcz (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.)	24
Tabela 4. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej	25
Tabela 5. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	26
Tabela 6. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Pruszcz	26
Tabela 7. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pruszcz	29
Tabela 8. Cel, kierunki działań i przedsięwzięcia	43
Tabela 9. Wskaźniki dla celów rewitalizacji.....	44
Tabela 10. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne	47
Tabela 11. Projekty zintegrowane	55
Tabela 12. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	64
Tabela 13. Najważniejsze zadania Wójta Gminy i Rady Gminy w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji.....	68
Tabela 14. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji.....	68

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Pruszcz w podziale w latach 2006-2016.....	17
Wykres 2. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w 2015 roku	18
Wykres 3. Struktura wiekowa mieszkańców sołectwa Bagniewko	33
Wykres 4. Liczba podmiotów gospodarczych w sołectwie w latach 2009-2016	34
Wykres 5. Struktura wiekowa mieszkańców sołectwa Topolno.....	36
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych w sołectwie w latach 2009-2016	37

Spis schematów

Schemat 1. Proces rewitalizacji	6
Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Pruszcz.....	8
Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	11

Schemat 4. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji.....	31
Schemat 5. Ramowy harmonogram realizacji programu.....	69
Schemat 6. Formy monitoringu.....	71

Spis map

Mapa 1. Położenie Gminy Pruszcz na tle województwa i kraju	16
Mapa 2. Obszar zdegradowany w gminie Pruszcz	27
Mapa 3. Obszar rewitalizacji w gminie Pruszcz	30
Mapa 4. Położenie sołectw Bagniewko na tle gminy.....	33
Mapa 5. Położenie sołectw Topolno na tle gminy	36

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Świetlica wiejska w Bagniewie	35
Zdjęcie 2. Świetlica wiejska w Topolnie	38
Zdjęcie 3. Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami na etapie tworzenia LPR	60